

¹³ Маковка Н. М. Категории возможности и действительность. – Краснодар: Изд-во Министерства сельского хозяйства, 1972. – С. 111.

¹⁴ Парнюк М. А. Вказана праця. – С. 142.

¹⁵ Возможность и действительность / Парнюк М. Л., Кирилюк А. С., Кизима В. В. и др. Редкол.: М. А. Парнюк (отв. ред.). – К.: Наукова думка, 1989. – С. 99.

¹⁶ Смирнов В. Т., Собчак А. А. Общее учение о деликтных обязательствах в советском гражданском праве. – Л.: ЛГУ, 1983. – С. 75.

¹⁷ Давронов З. Д. Возможность и действительность. – Ташкент: Фан, 1990. – С. 21; Диалектический и исторический материализм / А. П. Шептулин, Н. И. Аваров, И. Д. Андреев и др.; Под общ. ред. А. П. Шептулина. – М.: Политиздат, 1985. – С. 182.

¹⁸ Гречанова В. А. Неопределенность и противоречивость в концепции детерминизма. – Лен-д: Изд-во Лен-го ун-та, 1990. – С. 41.

¹⁹ Давронов З. Д. Возможность и действительность. – Ташкент: Фан, 1990. – С. 18.

Резюме

У статті визначено, що в кримінальному праві категорії «можливість» і «дійсність» застосовуються для розмежування необхідного та випадкового причинного зв'язку. У філософії «можливість» і «дійсність» – це універсальні категорії, які мають важливе методологічне та гносеологічне значення. Дійсність визначено як здійснену можливість, отже ці категорії є взаємодоповнючими, не існують одна без одної.

Ключові слова: можливість, дійсність, детермінація, причинність, необхідність, випадковість.

Резюме

В статье определено, что в уголовном праве категории «возможность» и «действительность» применяются для разграничения необходимой и случайной причинной связи. В философии «возможность» и «действительность» – это универсальные категории, которые имеют важное методологическое и гносеологическое значение. Действительность определена как осуществлённая возможность, так что эти категории являются взаимодополняющими, не существуют друг без друга.

Ключевые слова: возможность, действительность, детерминация, причинность, необходимость, случайность.

Summary

The article states that in criminal law category of «possible» and «reality» are used to distinguish between essential and accidental causation. In the philosophy of «opportunity» and «reality» – are universal categories that are important methodological and epistemological significance. Reality is defined as the exercise of the opportunity, so that these categories are complementary, not exist without each other.

Key words: possibility, reality, determination, causality, necessity, chance.

Отримано 15.02.2012

Г. Р. КРЕТ

Галина Романівна Крет, кандидат юридичних наук, доцент Івано-Франківського факультету Національного університету «Одеська юридична академія»

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ І СУТНОСТІ ІНСТИТУТУ ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ

В Україні з моменту проголошення незалежності продовжується процес удосконалення кримінально-процесуального законодавства. Зважаючи на те, що саме у сфері кримінального судочинства найбільш суттєво обмежуються права і свободи людини, дослідження інституту закриття кримінальних справ набуває особливого значення. Пояснюється це, перш за все, специфікою виникаючих тут правовідносин, владним характером діяльності, яку здійснюють органи розслідування, прокурор, суд, можливістю втручання їх в особисте життя людини. Інститут закриття кримінальних справ був і залишається предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Зокрема, С. М. Благодир, Г. І. Глобенка, Т. Т. Дубініна, А. Я. Дубінського, П. М. Давидова, Н. В. Жогіна, В. А. Ковалева, Р. І. Матюшенко, Ф. Н. Фаткулліна та інших.

Метою ж даної статті є дослідження наукових підходів до визначення поняття та сутності інституту закриття кримінальної справи, з урахуванням різноманітності підстав до закриття, і формулюванні на основі цього обґрунтованих висновків.

Питання закриття кримінальної справи у науці кримінального процесу певною мірою висвітлювались ще у працях дореволюційних юристів: Н. Н. Розіна, С. І. Вікторського, Г. С. Фельцштейна, І. Я. Фойницького. Так, І. Я. Фойницький під закриттям кримінальної справи розумів судову постанову, якою встановлювалось, що подальший розгляд у судовому порядку порушеного обвинувачення є неможливим і всі застосовані до обвинуваченого заходи мають бути скасовані¹. Подібним чином закриття кримінальної справи визначав С. І. Вікторський, визначаючи її як судову постанову про те, що подальше переслідування підозрюваного позбавлене змісту, і що всі примусові заходи застосовані до нього мають бути скасовані².

Аналіз зазначених визначень дає підстави стверджувати, що на цьому етапі розвитку інституту закриття кримінальної справи розглядалось науковцями лише як певна процесуальна дія (чи акт) відповідного органу.

У 30–40-х роках ХХ ст. окремі проблемні питання інституту закриття кримінальної справи у своїх публікаціях висвітлювали М. С. Строгович, С. Пригов, М. Шаргей та інші. Однак, ці питання здебільшого стосувались визначення та класифікації підстав для закриття кримінальної справи. Поняття інституту закриття кримінальної справи в цей період не досліджувалось.

Період з другої половини ХХ ст. ознаменований інтенсивним розвитком наукових досліджень інституту закриття кримінальної справи. Починаючи з цього етапу поняття закриття кримінальної справи розглядається в різних правових аспектах.

Зокрема, П. М. Давидов та Д. Я. Мирський визначають поняття закриття кримінальної справи, розуміючи під ним кримінально-процесуальну діяльність органів дізнання, слідчого, прокурора, суду, яка здійснюється у порядку, передбаченому законом³.

Н. В. Жогін та Ф. Н. Фаткулін зазначають, що закриття кримінальної справи – процесуальний акт, який виражає рішення уповноваженої на те посадової особи про відсутність необхідних для кримінального судочинства передумов і про відмову від подальшого її ведення⁴. Це вказує на те, що у визначенні поняття закриття кримінальної справи зазначені автори стояли на дореволюційних позиціях.

Однак, як пізніше відзначалось в юридичній літературі радянського періоду, закриття кримінальної справи – не просто технічний акт, а комплекс процесуальних дій і правовідносин, оформлених певними процесуальними актами⁵. У свою чергу А. Я. Дубинський зазначав, що це етап, на якому має бути виконано ряд завдань, а саме: 1) аналіз і оцінка зібраних по справі доказів, їхньої достатності для висновку про неможливість продовжувати слідство; 2) систематизація й оформлення матеріалу; 3) вирішення всіх питань, що виникають після закінчення провадження по справі (зняття арешту на майно, повернення предметів, скасування запобіжного заходу тощо); 4) повідомлення про закриття справи всім зацікавленим суб'єктам та надання матеріалів справи для ознайомлення⁶.

А. Я. Дубинський визначає поняття закриття кримінальної справи як одну із форм закінчення досудового розслідування, вказуючи, що закриття кримінальної справи є завершальним етапом розслідування, на якому уповноважений державою орган (слідчий, орган дізнання, прокурор) підводить підсумок проведеної по справі роботи, аналізує і оцінює сукупність зібраних доказів і на їх основі формулює в постанові висновок про неможливість подальшого провадження у зв'язку з наявністю передбачених законом обставин, а також вирішує всі питання, які впливають із прийнятого рішення по суті справи. Закриття справи є юридичним актом, що усуває повноваження органу, який закриває справу з розслідування обставин, за якими прийняте рішення, і який породжує право заінтересованих осіб на оскарження⁷.

С. А. Шейфер визначає закриття кримінальних справ процесуальною гарантією проти необгрунтованого притягнення до кримінальної відповідальності⁸.

Розглянутий період розвитку кримінально-процесуальної науки (кінець 50-х – 80-ті роки ХХ ст.) характеризується найбільшою різноманітністю визначень закриття кримінальної справи. Закриття кримінальної справи розглядається як: 1) кримінально-процесуальна діяльність відповідних органів; 2) процесуальний акт, що виражає рішення відповідного органу чи особи; 3) одна із форм закінчення досудового розслідування; 4) гарантія проти необгрунтованого притягнення до кримінальної відповідальності.

Варто зауважити, що наступні етапи доктринального дослідження інституту закриття кримінальних справ не відзначаються таким різноманіттям визначень. Однак, саме на цих етапах закриття кримінальної справи розглядається як окремий правовий інститут.

Так, А. С. Барабаш і Л. М. Володіна визначають закриття кримінальної справи як самостійний правовий інститут⁹. М. А. Казанджан стверджує, що закриття кримінальної справи є однією з форм закінчення розслідування¹⁰.

На думку В. А. Ковальова, термін «закриття кримінальної справи» має два значення. По-перше, це правовий інститут, що являє собою систему юридичних норм, які регулюють один із видів закінчення провадження у справі. По-друге, це кримінально-процесуальна діяльність органів дізнання, слідчого, прокурора, суду, яка здійснюється в порядку, передбаченому законом¹¹.

С. М. Благодир зазначає, що це заключний етап розслідування, під час якого слідчий, прокурор у межах своїх повноважень аналізують та оцінюють зібрані докази і на їх основі констатують закінчення провадження у кримінальній справі по суті у зв'язку з наявністю передбачених законом підстав¹².

Р. І. Матюшенко зазначає, що закриття кримінальної справи – це одна з форм закінчення розслідування, яка є комплексом дій, до яких входить надання можливості зацікавленим особам ознайомитись з матеріалами кримінальної справи, та процесуальна діяльність прокурора щодо здійснення нагляду за законністю та обгрунтованістю закриття кримінальних справ¹³.

Кожне із зазначених визначень певною мірою характеризує інститут закриття кримінальної справи, що свідчить про багатоаспектність цього явища. Разом з тим, Г. І. Глобенко зазначає, що загострюючи увагу на певному аспекті закриття кримінальних справ, важко відобразити цілісну сутність даного інституту. Адже і процесуальний акт, і форма закінчення досудового розслідування, і юридичний факт, і процесуальна гарантія – це прояви інституту закриття кримінальних справ, форма реалізації норм, що охоплюються ним¹⁴.

Як видається, розглядаючи сутність інституту закриття кримінальної справи, варто враховувати й різноманітність підстав для закриття з огляду на їх правовий зміст та наслідки застосування для особи. У зв'язку з цим заслуговує на увагу розподіл підстав для закриття кримінальних справ на реабілітуючі, nereабілітуючі та формально-процесуальні, в основу якої якраз і покладено юридичні наслідки закриття кримінальної справи.

Так, закриття кримінальних справ за реабілітуючими підставами, передбачає, що уповноважений державою орган чи посадова особа, після аналізу й оцінки доказів, констатує висновок про неможливість подальшого провадження в справі у зв'язку з відсутністю протиправного діяння, відповідальність за яке передбачена чинним кримінальним законодавством, або відсутністю в діянні особи складу злочину¹⁵.

Як слушно зазначає М. Є. Шумило, закриття кримінальних справ із зазначених підстав – це, так би мовити, усунення недоліків, допущених у сфері кримінального судочинства, незалежно від їх причин: прогалини в законодавстві, неналежне виконання своїх службових обов'язків слідчо-судовими працівниками або помилки в їх підборі та розстановці, недостатнє матеріальне забезпечення тощо. У цьому випадку держава є відповідальним суб'єктом правовідносин з ліквідації наслідків неправомірного кримінального переслідування¹⁶. У ході кримінально-процесуальної діяльності держава в особі органів дізнання, досудового слідства чи суду до закінчення процесу доказування припускає, що особа, стосовно якої ведеться кримінальне переслідування, є злочинцем. Якщо буде встановлено, що держава в даній ситуації діяла помилково, і особа постраждала від кримінального переслідування без відповідних підстав, то держава зобов'язана виправляти свої помилки. У даному випадку мова йде про застосування судом однієї з реабілітуючих підстав.

У разі закриття кримінальної справи за nereабілітуючими підставами уповноважений державою орган чи посадова особа констатують, що протиправне діяння, передбачене в Особливій частині КК України, мало місце, встановлена особа, яка його вчинила, однак у зв'язку з наявністю передбачених законом обставин приймають рішення про припинення подальшого провадження у справі із звільненням особи від кримінальної відповідальності¹⁷. Згідно з п. 1 постанови Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 12 «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності» закриття кримінальної справи зі звільненням від кримінальної відповідальності можливе лише в разі вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого КК України, та за наявності визначених у законі правових підстав, вичерпний перелік яких наведено у ч. 1 ст. 44 КК України, а саме: у випадках, передбачених цим Кодексом, а також на підставі закону України про амністію чи акта помилування¹⁸.

Сутність та правові наслідки застосування цієї групи підстав для закриття кримінальної справи, як видається, неможливо розкрити без визначення взагалі поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Тому в межах даного питання розглянемо наведені в науковій літературі визначення поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Так, С. Г. Келіна вважає звільнення особи від кримінальної відповідальності звільненням її від винесення негативної оцінки її поведінки у формі обвинувального вироку¹⁹. На думку В. С. Єгорова, звільнення від кримінальної відповідальності – це незастосування щодо особи, винної у вчиненні суспільно небезпечного діяння, негативних правових наслідків, передбачених законом за його вчинення, в силу відпадиння чи суттєвого зниження суспільної небезпечності злочинного діяння чи особи, яка його вчинила²⁰. Н. Ф. Кузнецова зазначає, що звільнення від кримінальної відповідальності являє собою звільнення особи, яка вчинила злочин, але після цього втратила свою суспільну небезпечність в силу низки обставин, вказаних у кримінальному законі, від застосування до неї з боку держави заходів кримінально-правового характеру²¹. За П. С. Матишевським, звільнення від кримінальної відповідальності – це наявність законних підстав та певних умов, які зумовлюють звільнення особи, яка вчинила злочин, від її обов'язку піддатися судовому осуду і перетерпіти покарання²². С. С. Яценко вважає, що звільнення від кримінальної відповідальності – це здійснювана відповідно до кримінального, кримінально-процесуального закону відмова держави в особі відповідного суду від застосування заходів кримінально-правового характеру щодо осіб, які вчинили злочин²³. Ю. В. Баулін звільнення від кримінальної відповідальності визначає як передбачену законом відмову держави від застосування до особи, яка вчинила злочин, обмежень її певних прав і свобод, визначених КК України²⁴.

Проаналізувавши зазначені поняття, можна визначити, що правова природа звільнення від кримінальної відповідальності полягає у відмові держави (її компетентних органів) від засудження особи, яка вчинила злочин та застосування до неї кримінально-правових засобів примусового характеру. Закриття справ щодо таких осіб є проявом загальної тенденції розвитку кримінального законодавства у напрямку пом'якшення відповідальності за злочини невеликої та середньої тяжкості вчинені вперше, законодавчим втіленням державного гуманізму, наданням державою людині, яка оступилася, можливості виправитись.

Таким чином, закриття кримінальної справи зі звільненням особи від кримінальної відповідальності можна визначити як відображену у процесуальному документі відмову держави від застосування до особи, котра вчинила злочин, встановлених законом обмежень певних прав і свобод шляхом закриття кримінальної

справи, яке здійснює суд у випадках, передбачених КК України, у порядку, встановленому КПК України. Сутність цієї діяльності полягає саме в тому, що суд не застосовує до особи, яка вчинила злочин, будь-які визначені кримінальним законом обтяження, якщо до того є встановлені законом підстави.

Разом з тим, не можна погодитись з висловленим у літературі твердженням, що звільнення від кримінальної відповідальності найчастіше стосується тих злочинів, які важко розкриваються, становлять значну суспільну небезпеку, тому суспільство зацікавлене у швидкому припиненні цих злочинів та ліквідації їх наслідків²⁵. Таке визначення суперечить чинному законодавству. Держава, застосовуючи норми цього інституту, не має на меті полегшити роботу органів досудового слідства чи суду чи якимось чином приховати або знизити рівень злочинності. Мета цього інституту – допомогти людині, яка зробила хибний крок, усвідомити помилку та добровільно стати на шлях виправлення. Цим підкреслюється індивідуальний підхід держави, її органів до тих, хто з будь-яких причин порушив закон.

При закритті кримінальної справи за формально-процесуальними підставами уповноважений державою орган чи посадова особа, які ведуть процес, констатують неможливість подальшого провадження у справі у зв'язку з наявністю певних формальних обставин, передбачених кримінально-процесуальним законодавством. Такі обставини чітко визначені законодавцем, їх застосування не потребує встановлення події чи складу злочину, а також наявності чи відсутності вини особи у вчиненому діянні²⁶.

Аналіз зазначених понять дає можливість визначити загальні ознаки інституту закриття кримінальної справи: 1) наявність системи правових норм, які забезпечують відносну самостійність у регулюванні певного виду процесуальних відносин; 2) наявність безпосереднього зв'язку між правовими нормами і особливостями правовідносин, котрі регулюються ними; 3) наявність законодавчо визначеної системи процесуальних дій, які вчиняються за наявності певної підстави; 4) забезпечення закінченого регулювання правовідносин.

Таким чином, на підставі викладеного, закриття кримінальної справи можна визначити як комплексний процесуальний інститут, що поширюється на всі стадії кримінального процесу та являє собою систему правових норм, які регулюють порядок прийняття уповноваженим органом чи посадовою особою рішення про неможливість подальшого провадження у справі з огляду на встановлення певних, визначених законом обставин, внаслідок чого завершуються правовідносини між суб'єктами процесу.

¹ Фойницький І. Я. Курс уголовного судопроизводства / И.Я. Фойницкий. – Санкт-Петербург: Альфа, 1996. – Том 2. – 606 с. – С. 55.

² Викторский С. И. Русский уголовный процесс / С. И. Викторский. – М.: Казенная железнодорожная типография Московского узла, 1911. – 320 с. – С. 172.

³ Давыдов П. М. Прекращение уголовных дел в советском уголовном процессе / П. М. Давыдов, Д. Я. Мирский. – М.: Госюриздат, 1963. – 100 с. – С. 10.

⁴ Жогин Н. В. Предварительное следствие в советском уголовном процессе / Н. В. Жогин, Ф. Н. Фаткуллин. – М.: Юридическая литература, 1965. – 367 с. – С. 304.

⁵ Миньковский Г. М. Окончание предварительного расследования и право обвиняемого на защиту / Г. М. Миньковский. – М.: Госюриздат, 1957. – 211 с. – С. 14–15.

⁶ Дубинский А. Я. Прекращение уголовного дела в стадии предварительного расследования (Учебное пособие) / А. Я. Дубинский. – К.: НИИРЮ КВШ МВД СССР, 1975. – 132 с. – С. 8.

⁷ Там само. – С. 25.

⁸ Шейфер С. А. Прекращение дела в советском уголовном процессе: автореферат дисс. на соискание научн. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. «уголовный процесс и криминалистика, судебная экспертиза» / С. А. Шейфер. – Москва, 1963. – 22 с. – С. 4.

⁹ Барабаш А. С. Прекращение уголовных дел по нереабилитирующим основаниям в стадии предварительного расследования (ст.ст. 6–9 УПК РСФСР) / А. С. Барабаш, Л. М. Володина. – Томск: Изд-во Томского университета, 1986. – 153 с. – С. 37.

¹⁰ Казанджан М. А. Прекращение уголовного дела следователями органов внутренних дел: Лекция / М. А. Казанджан. – Ташкент: Изд-во ТВШ МВД СССР, 1987. – 36 с. – С. 9.

¹¹ Ковалев В. А. Прекращение уголовного дела в условиях деятельности органов дознания: Учебное пособие / В. А. Ковалев. – М.: МССШМ МВД СССР, 1990. – 64 с. – С. 3–4.

¹² Благодир С. М. Закриття кримінальної справи в досудовому слідстві: навчальний посібник / С. М. Благодир. – Тернопіль, 2001. – 112 с. – С. 13.

¹³ Матюшенко Р. І. Виконання процесуального рішення про закриття кримінальної справи: автореферат дисс. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. «кримінальний процес та криміналістика, судова експертиза» / Р. І. Матюшенко. – К., 2004. – 17 с. – С. 8.

¹⁴ Глобенко Г. І. Закриття кримінальних справ з нереабілітуючих підстав: дисертація на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. «кримінальний процес та криміналістика, судова експертиза» / Г. І. Глобенко. – Х., 2007. – 212 с. – С. 42.

¹⁵ Благодир С. М. Вказана праця. – С. 12.

¹⁶ Шумило М. Є. Реабілітація в кримінальному процесі України / М. Є. Шумило. – Х.: РВФ «АРСІС, ЛТД», 2001. – 318 с. – С. 268.

¹⁷ Благодир С. М. Вказана праця. – С. 12.

¹⁸ Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 року № 12 // 36. Постанов Пленуму Верховного Суду України. – Х., 2006. – 424 с.

¹⁹ Келина С. Г. Теоретические вопросы освобождения от уголовной ответственности / С. Г. Келина. – М.: Наука, 1974. – 232 с. – С. 31.

²⁰ Егоров В. С. Теоретические вопросы освобождение от уголовной ответственности / В. С. Егоров. – М.: Изд-во Московского психолого-социал. института, 2002. – 279 с. – С. 50.

²¹ Курс уголовного права. Общая часть. Т. 2. Учение о наказании / [Н. Ф. Кузнецова, И. М. Тяжкова]. – М.: Зерцало, 1999. – 592 с. – С. 31.

²² Матишевський П. С. Кримінальне право України. Загальна частина. Підручник / П. С. Матишевський. – К.: А.С.К., 2001. – 352 с. – С. 219–220.

²³ Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / [за ред. проф. С. С. Яценка]. – К.: А.С.К., 2003. – 1088 с. – С. 99.

²⁴ Баулін Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності / Ю. В. Баулін. – К.: Атіка, 2004. – 296 с. – С. 58.

²⁵ Михайленко О. Р. Удосконалення системи підстав і порядку звільнення особи від кримінальної відповідальності / О. Р. Михайленко // Вісник Прокуратури. – 2003. – № 2. – С. 51–53. – С. 53.

²⁶ Благодир С. М. Вказана праця. – С. 13.

Резюме

У статті, на основі аналізу наукової літератури, досліджено наукові підходи до визначення поняття і сутності інституту закриття кримінальної справи. У результаті проведеного дослідження автором виділено ознаки досліджуваного інституту та сформульоване авторське визначення закриття кримінальної справи.

Ключові слова: закриття кримінальної справи, звільнення від кримінальної відповідальності.

Резюме

В статье, на основе анализа научной литературы, исследованы научные подходы к определению понятия и сущности института прекращения уголовного дела. В результате проведенного исследования автором выделены признаки исследуемого института и сформулировано авторское определение прекращения уголовного дела.

Ключевые слова: прекращение уголовного дела, освобождение от уголовной ответственности.

Summary

The article, based on the analysis of scientific literature researched scientific approaches to the definition and nature of the institute closing the criminal case. As a result, the study identified by the signs of the Institute and formulated the authors' definition of closing the criminal case.

Key words: closing the criminal case, liberation from criminal responsibility.

Отримано 20.02.2012

Н. П. КУШНІР

Наталія Петрівна Кушнір, кандидат юридичних наук, доцент ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ВИЗНАЧЕННЯ МОМЕНТУ ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА ЗА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ РОЗСЛІДУВАННЯ

Реформування кримінального процесу сьогодні є одним з першочергових завдань законодавця. Про вказане свідчать наполегливі роботи над проектом нового Кримінально-процесуального кодексу. Завершальний етап досудового слідства – його закінчення, також потребує законодавчого вдосконалення, оскільки формування чинного Кримінально-процесуального кодексу України не дають однозначної відповіді на запитання, що виникають у практичній діяльності органів розслідування.

Проблемам закінчення досудового слідства та пред'явлення матеріалів кримінальної справи для ознайомлення свої праці присвятили: О. М. Дроздов, М. О. Майгур, Б. І. Яворський та інші¹.

Метою статті є визначення моменту закінчення досудового слідства за чинним Кримінально-процесуальним кодексом України (далі – КПК), розв'язання дискусійних питань, що виникають під час проведення додаткових слідчих дій та ознайомлення учасників процесу з матеріалами кримінальної справи, а також внесення пропозицій щодо вдосконалення законодавчого регулювання завершального етапу досудового слідства.

Статтею 212 КПК встановлено, що досудове слідство в кримінальній справі закінчується складанням обвинувального висновку або постанови про закриття справи чи постанови про направлення справи до суду для вирішення питання про застосування примусових заходів медичного характеру.